NR. 3. CZWARTEK 20 LIPCA. 1911.

DZIENNIK XI. ZJAZDU
LEKARZY I PRZYRODNIKÓW POLSKICH W KRAKOWIE

Członkowie Zjazdu otrzymują „Dziennik" bezpłatnie. Nadto nabywać można „Dziennik" w Biurze dzienników J. Hopcasa i A. Salomonowej (Sławkowska 2) po 30 hal. za zeszyt.

Obrady sekcyjne.

Zwracamy uwagę, że referaty w myśl uchwały Komitetu będą zamieszczone w mającym wyjść później »Pamiętniku«, poniżej zaś znajdujące się sprawozdania są tylko wiadomościami kronikarskiemi.

Redakcya „Dziennika Zjazdu".

Sekcya filozoficzna.

Na wczorajszych posiedzeniach przewodniczyli Dr Garfein-Garski, prof. Łukasiewicz i prof. Bandrowski. X. Prof. Dr Pawlicki wygłosił referat na temat »Co znaczy monizm«, prof. Dr Twardowski o »Historycznem pojęciu filozofii«, dalej Dr Halpern, Dr Grzybowski, Stamm, Dr Dawid, Dr Bandrowski, Dr Dobrzyńska-Rybicka i Dr Zawirski.

W poprzednim numerze przy wiadomości o wyborze prezydyum zamiast nazwiska Dr Daszyńska Golińska, powinno być Dr Dobrzyńska-Rybicka.

Sekcya nauk ścisłych.

Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem prof. Dicksteina z Warszawy przy bardzo licznym udziale słuchaczy (przesło 100). Odczyty prof. Smoluchowskiego ze Lwowa i Natansona z Krakowa, poruszające najgłębsze zagadnienia spółczesnej fizyki i chemii wywarły na słuchaczach głębokie wrażenie i spotkały się z gorącem uznaniem.

Dalszy ciąg posiedzenia miał miejsce w I. pracowni chemicznej uniwersytetu, gdzie prof. Olszewski urządził wystawę aparatów, przeważnie własnej konstrukcyi, służących do skraplania gazów. W swym referacie podał prelegent historyczny zarys swych klasycznych badań a oprócz tego zademonstrował najnowsze swe przyrządy do oddzielania tlenu i azotu ze skroplonego powietrza, jakoteż przyrząd do równoczesnego skraplania powietrza i wodoru.

Wystawa urządzona przez prof. Olszewskiego z wielkiem nakładem pracy, rzuca bardzo jasne światło na rozwój tych badań, których owoce tak wybitną rolę odegrały w rozwoju nauki.

Popołudniu sekcya rozdzieliła się na poszczególne grupy objęte programem. W grupie matematycznej (zagaił prof. Żórawski) przewodniczył prof. Puzyna, na dziś wybrano przewodniczącym prof. Dicksteina. Na temat: »Ogólny pogląd na reformę nauczania matematyki, pożądane w naszych szkołach średnich«, prof. Zaremba: »Pogląd na przyczyny, w następstwie których nauka matematyki w szkolnictwie średniem nie daje należytych owoców«, prof. Łomnicki: »Pewniki geometyczne Hilbert'a w nauczaniu w szkołach średnich«, prof. Żórawski: »O nauczaniu początków rachunków różniczkowego i całkowego w gimnazyazh i szkołach realnych«. Prof. Dickstein postawił następujący wniosek:

»Zjazd XI. Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie uchwala, aby Delegacya stała, powoławszy do współdziałania przedstawicieli naszych ciał naukowych i pedagogicznych, zechciała przygotować referat na Zjazd następny o postępie prac nad reformą nauczania w szkołach naszych nauk matematycznych«.

Następnie na wniosek prof. Żórawskiego uchwaliła grupa powierzyć prof. Puzynie i prof. Żórawskiemu utworzenie komisyi z siedzibą we Lwowie, składającą się z profesorów matematyki szkół wyższych i średnich galicyjskich, której celem byłoby porozumiewanie się w kwestyach pedagogicznych z zakresu nauczania matematyki w szkołach średnich w Galicyi.

Sekcya zdrowotności publicznej.

Na pierwszem posiedzeniu po zagajeniu przez Prof Bujwida, wybrano prezesów, którymi zostali pp.: Dr Polak z Warszawy, Prof. Kučera Lwów, Dr Semerad Praga, Dr Obtułowicz Lwów, Kramsztyk Zygmunt Warszawa, X. J. Gralewski Warszawa, Prof. Piasecki Lwów, Puławski Warszawa, Dr Lachowicz Lwów, Gantkowski Poznań, Dr J. Janowski Warszawa, Kopczyński Warszawa, Dr Sterling Łódź, Dr Karwowski Poznań, Dr Walczyński Tarnów, Prof. Wiczkowski Lwów, Dr Zawadzki Warszawa, Dr Mikołajski Lwów.

Na temat »Postulaty hygieny szkolnej« referowali: Dr Piasecki, Kopczyński, Nitsch, Bujwid; w dyskusyi przemawiali: Dr Janiszewski, Dr Obtułowicz, Prof. Bujwid, Dr Weinsberg, Dr Gertler, Dr Mikołajski, Dr Staniszewski, Dr Landau, Dr Poźniak, P-na Hindemitówna. Odpowiadali Dr Piasecki, Kopczyński, zakończył Prof. Bujwid.

Uchwalono wnioski przedstawione przez referentów, a mianowicie Dra Piaseckiego:

Wychowanie fizyczne, oparte na podstawach naukowych wymaga przedewszystkiem starannie przygotowanych kierowników. Zyskać ich możemy przez zaprowadzenie, względnie udoskonalenie ćwiczeń cielesnych na Uniwersytetach i w Seminaryach naucz., nim zaś to się stanie przez wysyłanie nauczycieli na studya do Szwecyi. Również instytucyę kursów gier ruchowych dla nauczycieli należy ustalić i oprzeć o fundusze publiczne.

2) Każda szkoła powinna być zaopatrzona w salę gimnastyczną i boisko dla gimnastyki i gier.

3) Gimnastykę należy uczynić przedmiotem obowiązkowym w szkołach wszelkich typów i dla obojej płci. Co do tygodniowego wymiaru godzin można poprzestać na razie na dwóch jedynie pod warunkiem zaprowadzenia prócz tego trzeciej godziny poświęconej obowiązkowym grom.

4) Na równi z grami, należy zaprowadzić wszędzie, gdzie dozwalają stosunki miejscowe, pracę ręczną w polu (ogrodnictwo, niwelacyę boisk itp.).

5) Synteza turystyki gier ruchomych i ćwiczeń wojskowych zaczynająca się u nas za przykładem Anglii przyjmować pod nazwą harców (Scouturg) zasługuje na gorące poparcie jako jeden z najdzielniejszych środków wychowania fizycznego.

6) Każdy nowy budynek szkolny powinien być zaopatrzony w urządzenie natryskowe. Prócz tego, rząd kraj.

gminy i instytucye opiekujące się młodzieżą mają obowiązek udostępnienia jej kąpieli stawowych lub rzecznych i nauki pływania.

Mieszkanie, żywienie, odzież.

1) T. zw. »Stancye« uczniów należy poddać ścisłemu nadzorowi pod względem stosunków zdrowotnych, wzorem »Tow. opieki nad młodzieżą« w Tarnowie.

2) Wszelkie bursy i internaty wymagają opieki lekarskiej, rozciągającej się na warunki zdrowotne, budynki, opalanie i wietrzenie, regulamin domowy, żywienie i t. d.

3) »Domy opieki« dające schronienie ubogiej młodzieży w godzinach pozaszkolnych zasługują na większe rozpowszechnienie. Tryb zajęć w nich należy uregulować w myśl wskazań zdrowotnych (więcej ruchu, zabawy i t. d.).

4) Posiłki, wydawane w szkole uczniom ubogim, winny dawać przykład racyonalnego odżywiania, ilość, dobór i jakość pokarmów zatem należy poddać kontroli lekarzy szkolnych.

5) Mundurki szkolne wymagają gruntownej reformy, tak, aby mogły przyczyniać się do propagandy zasad hygieny odzieży.

Kolonie i korpusy wakacyjne, szkoły leśne, klasy przewiewne

1) Kolonie wakacyjne są urządzeniem zbyt kosztownem, aby mogły objąć choćby ogół słabowitych dzieci miejskich. Wobec tego zasługuje, obok kolonii na największe poparcie instytucya korpusów wakacyjnych (półkolonii). Przytem te ostatnie należy zreformować według wzoru stworzonego przez »Tow. walki z gruźlicą« w Krakowie. Jako środowisko tych korpusów nadają się znakomicie nasze parki Jordanowskie.

2) Prócz kolonii, duży procent dzieci słabowitych, a zwłaszcza dotkniętych gruźlicą gruczołową domaga się koniecznie zabiegów leczniczo-wychowawczych w ciągu roku szkolnego. Dla przypadków cięższych spełnią to zadanie szkoły leśne, zorganizowane za miastem jako internaty. Dla znacznej większości dzieci słabowitych wystarczą klasy przewiewne, które należałoby urządzić przy wszystkich nowych budynkach szkolnych lepiej pod względem zdrowotnym położonych.

Wniosek Dr Kopczyńskiego: Każda szkoła czy to średnia, czy niższa, czy wyższa, powinna posiadać swego lekarza szkolnego o takim zakresie działania, jaki spółczesna hygiena szkolna wskazuje.

Wniosek Prof. Bujwida: 1) Potrzeba zaprowadzić w szkołach dostateczną liczbę lekarzy szkolnych, należycie wykształconych w hygienie. 2) Nauka hygieny winna być wykładaną w szkołach w sposób przystępny — opowiadania i przykłady najlepiej przez lekarza, dobrego podagoga. 3) Stan zębów dzieci szkolnych musi być poddany szczególnej uwadze. 4) Lekarz powinien znać warunki uczniów poza szkołą, dla należytego zrozumienia stanu zdrowia uczniów. 5) W szkole powinny się znajdować natryski — obowiązkowo zaś umywalnie; nauczyciel winien zwracać uwagę na czystość rąk.

Wniosek Dra Janiszewskiego z poprawką X. G. Należy zmienić przepisy, tyczące się zwalczania chorób zakaźnych w szkołach w duchu obecnych zapatrywań na spo- sposoby przenoszenia się tych chorób. Szczególnicjszą uwagę należałoby zwrócić na szerzenie się gruźlicy między nauczycielstwem i uczniami. Od nauki szkolnej usunięty być winien bezwarunkowo taki nauczyciel, który w plwocinie ma prątki gruźlicze. Takim chorym nauczycielem zająć się winna Rada szkolna krajowa, umieszczając go w odpowiednim sanatoryum przynajmniej na 4—5 miesięcy.

Spensyonowanie mogłoby nastąpić tylko wtedy, gdyby leczenie pozostało bez skutku, z zabezpieczeniem choremu nauczycielowi pewnego minimum poborów.

Prof. Wiczkowski (Lwów) wygłosił referat p. t.: »Stan sprawy zwalczania gruźlicy we Lwowie. Następnie wysłuchano referatu kolegów J. Landaua, Weinsberga i Zamorskiego p. t. »Śmiertelność oseskόw a przyrost ludności«. W dyskusyi przemawiali koledzy: Dr Komorowski, Janiszewski, Mikołajski, prof. Bujwid i Dr Landau. Uchwalono następujące wnioski prelegentów:

W celu zwalczania śmiertelności oseskόw należy dążyć: 1) do zakładania dobrze wyposażonych oddziałów szpitalnych dla oseskόw; 2) zakładanie ambulatoryów dla udzielania porad matkom co do sposobu karmienia oseskόw; 3) pouczania akuszerek (szczególnie wiejskich) o najlepszym sposobie karmienia i odżywiania oseskόw; 4) wydawania broszur, ogłaszania odczytów i publikacyi w prasie codziennej o najodpowiedniejszym sposobie karmienia; 5) uregulowanie kontroli mleka targowego i w mleczarniach; 6) zakładanie po miastach instytucyi »kropli mleka«; 7) zakładania domów dla podrzutków; 8) otwierania żłóbków w mieście i przy większych zakładach przemysłowych (z wielką ilością robotnic); 9) uregulowanie stosunkow mieszkaniowych; 10) przeprowadzenie w ciałach ustawodawczych ustawy o kontroli nad oseskami danymi na wychowanie do kobiet.

Wczoraj rano odbyła się w Zakładzie Hygieny (ul. Lubicz 42) demonstracya preparatów dżumy przez Dra Zapasiewicza z Warszawy, następnie w Tow. lekarskiem wygłosił odczyt kol. Kaczorowskiego (Lwów) p. t.: »Stan zdrowia i hygieny dzieci szkół miejskich we Lwowie«.

Następnie obradowano nad referatami p. t. »Stan sprawy zwalczenia gruźlicy w różnych dzielnicach Polski«. Referenci kol. Meissner (Poznań), Sterling (Łódż), Żychoń (Zakopane), Janiszewski (Kraków). W dyskusyi przemawiali Dr Kwieciński, Skalski, prof. Kostanecki, Dr Gantkowski, Dr Landau Jan, Żychoń, Janiszewski, Mikołajski. Wnioski stawiane przez referentów uchwalono zostawić komitetowi sekcyi do zreferowania.

Nastąpił odczyt kol. N. Gertlera (Kraków). »O ile zeszyty ozdobne przynić się mają do szerzenia chorób zakażnych«. W dyskusyi przemawiali Weinsberg, Dr Janiszewski.

Wnioski z odczytu Dra Gertlera: 1) Zeszyty szkolne powinny być odkażane; 2) Powinno się zeszyty szkolne znieść; w ich miejsce należy zaprowadzić kartki do zadań.

Dzisiaj popołudniu odbędzie się odczyt Dra Roszkowskiego (Warszawa): »Alkoholizm u dzieci«.

Walka z gruźlicą.

We wtorek wieczorem odbyło się posiedzenie delegatów towarzystw przeciwgruźliczych w Polsce. Zagaił Dr Januszewski, który wyjaśnił zebranym, że ze względów taktycznych utworzenie takiego Związku na razie jest nie na czasie, że jednak należałoby się starać o utworzenie organizacyi Zjazdów przeciwgruźliczych.

Przewodniczącym wybrano przez aklamacyą Dr A. Sokołowskiego, który poddał pod dyskusyę potrzebę utworzenia organizacyi zjazdów przeciwgruźliczych.

Przemawiali prof. O. Bujwid, prof. Kostanecki, dr. Sokołowski.

Zgodnie uznano wielką ważność urządzania co kilka lat zjazdów przeciwgruźliczych razem ze zjazdami hygienistów polskich lub ze zjazdami lekarzy i przyrodników polskich. Wybrano komitet który ma się zająć utworzeniem takiego I Zjazdu przeciwgruźliczego. W skład jego weszli Dr A. Sokołowski (jako prezes), Dr Dłuski, Sabecki, Gantkowski, Janiszewski, Kučera, Meissner, Sterling, Wiczkowski.

Sekcya zoologiczno-anatomiczna.

Wczoraj przewodniczyli prof. Kadyi i doc. Hirschler. Dr Jakubski (Lwów) przedstawił rezultaty swej podróży do

niemieckiej wschodniej Afryki, odbytej przed 2 laty; pan Minkiewicz rezultaty swycg badań nad fauną jezіór tatrzańskich; prof. Nusbaum (Lwów) przedstawił nader ciekawe wyniki badań swych wspólnie z dr. Oxnerem z Monaco, przeprowadzonych nad regeneracyą i wpływem głodzenia u wstężnic. Odczytano telegram prof. Grzybowskiego ze Lwowa.

Popołudniu przewodniczył Dr J. Tur i Dr S. Stealing z Warszawy. Dr Weigel (Lwów), omówił pewne struktury komorkowe, znane pod nazwą chroneidiów, mitrotoudriów, apparato raticolare i t. d. Odczyt wywołał ożywioną dyskusyę, poczem nastąpiły dalsze referaty.

Sekcya botaniczna

Wczorajsze przedpołudniowe posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem M. Raciborskiego. Rozpoczął referat Z. Wójcickiego (Warszawa): Demonstracya materyałów do zobrazowania roślinności Królestwa Polskiego, w którym scharakteryzował:

1) Krajobraz kwarcytowo-piaskowego pasma Łysogór; las modrzewiowy na Chełmie, cis na południ. stoku Łysicy i w Łagowskiem leśnictwie; jałowce, zakażone przez Gymnosporangium clawariaeforme; aspidium spinulosum; masy łuskiewnika (Lathraea); między złomami piaskowców Dentaria i Allium ursinum. Asplenium septentrionale prelegent nie znajdował. — Doronicum austriacum ze stanowiska Ganioszyna.

2) Wyżynę Krakowsko-wieluńską: piękne okazy ciosów (Przybyszów); masy Geranium phaeum (Prądnik-Ojców); Chaerophyllum aromaticum; Cotoneaster integerinne, Arum maculatum, Scalapendrium vulgere i aspidium lobatum (Ojców); Stipa permata; flora rud galmanowych z Viola lutea zar calaminaria. *Szczyt »Roztocza Lwowsko-Tomaszewskiego«.*

3) Charakterystyka krajobrazów: Galantus nivalis. Avenis vermalis, Berberis pod Kazimierzem, Xantium italium, Linum flavum, Inola ensifolia etc.

4) Doliną Nadburzańską pod Mołkinią. Odczyt ilustrował prelegent prześlicznemi zdjęciami fotograficznemi przygotowanemi do wydawnictwa pod tyt. *»Obrazy roślinności Królestwa Polskiego«*. którego zeszyt Ciechociński wkrótce wyjdzie.

Prelegenta nagrodzono hucznemi oklaskami, a przewodniczący złożył mu podziękowanie i wyraził życzenie, aby i Galicya zdobyła się na to, co Z. Wójcicki dał Król. Polskiemu.

Na wniosek Krzemieniewskiego sekcya uchwaliła jednomyślnie następującą rezolucyę: »Mając przed oczyma materyały, służące do zobrazowania roślinności Królestwa Polskiego, zebrane i opracowane przez p. Z. Wóycickiego, a już wydawane przez Kasę im. Mianowskiego pomocy dla osób pracujących na polu naukowem, Sekcya botaniczna stwierdza, że wydawnictwo to jest pierwszem u nas, a odznacza się tak doskonałym doborem materyału i wykonaniem, że jeżeli nie przewyższa podobnych wydawnictw obcych, to wcale im nie ustępuje. Sekcya przyjmuje to wydawnictwo za wzór obowiązujący przy dalszych wydawnictwach, które winny być jak najrychlej rozpoczęte w Galicyi i w Ks. Poznańskiem«.

Posiedzenie zakończył referat Wł. M. Kozłowskiego (Warszawa). »O sile odtwórczej komórki i przyczynie śmierci organizmu«. — W dyskusyi zabierali głos: T. Ciesielski i prelegent.

Posiedzenie dzisiejsze odbędzie się od 10—12 w sali Kopernika (Coll. novum). Na posiedzeniu tem mówić będzie T. Ciesielski (Lwów): »Od czego zależy tworzenie się osobników tak męskich jak żeńskich u roślin, zwierząt i ludzi«; w sali Śniadeckich Nr 41 zaś mówić będą inni prelegenci. Również popołudniowe posiedzenie odbędzie się w sali Nr 41.

Po posiedzeniu IV we czwartek 20 b. m. (przed południem) członkowie sekcyi zechcą zatrzymać się w sali celem wspólnego zdjęcia fotograficznego.

Sekcya rolnicza.

Przewodniczącym wybrano p. K. Brownsforda, reprezentanta Tow. Gosp. w Poznaniu. Uchwalono zwrócić się do Wydziału Tow. dla popierania polskiej nauki rolnictwa z propozycyą. aby zechciał opracować na najbliższy kongres rolniczy wyczerpujący projekt organizacyi niższego wykształcenia rolniczego, uwzględniając referaty wygłoszone na sekcyi oraz poglądy wypowiedziane w dyskusyi, zasięgając przy tem opinii miarodajnych instytucyi i osób«.

Następnie wygłosili referaty o organizacyi zakładów doświadczalnych rolniczych: dyr. J. Mikułowski-Pomorski i Dr. J. Kosiński.

Popołudniu przewodniczył Leon Pluciński z Poznańskiego. Obradowano wspólnie z sekcyą botaniczną. P. Julian Brunicki wygłosił referat »o ochronie przyrody i jej pomników«. Uchwalono nast. wniosek: »Uprasza się stałą delegacyę Zjazdów, aby w sposób odpowiedni dążyła do: a) zabezpieczenia zabytków przyrody od zniszczenia, a nawet uszkodzenia, b) umożliwienie rychłego ścisłego i dokładnego zbadania i opisania kraju pod względem przyrodniczym, c) zapoznawania najszerszych kół ludności zwłaszcza młodzieży szkolnej z zabytkami przyrody w kraju naszym i koniecznością ich ochrony.

Potem wygłosił referat profesor Stoklasa z Pragi »O tworzeniu się węglowodanów w komórce roślinnej«.

Następnie wygłosili zapowiedziane referaty pp. Włodek, Niklewski, Załęski, Beresa. Referat »Typy gleb i ich znaczenie« (p. Miklaszewski) będzie wypowiedziany dzisiaj o godz. 10 rano.

Sekcya farmaceutyczna.

Posiedzenie w dniu 19. lipca 1911 r. (przed południem). Zagaił posiedzenie p. Sklepiński (Lwów). Wznowienie dyskusyi nad sprawą reformy studyów aptekarskich (referaty pp. Blumenfelda i Zawałkiewicza). Uchwalono wniosek p. Zawałkiewicza, uzupełniony przez p. B. Gładycha, gorąco popierający maturę zaleconą przez uchwałę X Zjazdu z równoległą reformą studyów uniwersyteckich.

Odczyt p. B. Gładycha: »Towarzystwo Apteczne«, a »przemysł farmaceutyczny« wywołał uchwalenie dwóch wniosków: zorganizowanie Instytutu farmaceutycznego i wprowadzenie »Towaroznawstwa aptecznego«, jako przedmiotu wykładowego, zwracając się z tem do prezydyum Zjazdowego.

Odczyt p. B. Gładycha: »Stan piśmiennictwa zawodowego w Polsce w zaraniu XX w.«, wywołał uchwalenie wniosku, zmierzającego do powołania do życia instytucyi, o charakterze naukowym, któraby popierała prace naukowo-zawodowe.

Odczyt p. Zawałkiewicza »O potrzebie ustalenia niektórych jednostek i norm w ordynacyach lekarskich« wywołał uchwalenie wniosku wprowadzenia ustalonych jednostek praktycznych do lekospisów.

Popołudniu przewodniczył p. Kłosowski (Zamość). P. Zawałkiewicz mówił na temat »Polskie Słownictwo farmaceutyczne«. Uchwalono uznać sprawę opracowania słownika za nagłą z tem zastrzeżeniem, ażeby prace przedstawione były Akademii Umiejętności.

Następnie wygłosili referaty pp. Koskowski i Szydłowski.

Sekcya weterynaryjna

Przewodniczyli pp. Boczkowski i Koziołkiewicz. Referaty wygłosili pp. Halski, Serwa. Na wniosek rektora Królikowskiego (Lwów), uchwalono nast. wniosek: »Zjazd uważa za wskazane odnieść się do kompetentnych władz o roztoczenie skuteczniejszej opieki na granicach Galicyi i Bu-

kowiny, zmierzającej do powstrzymania zawlekania zaraz zwierzęcych do tych krajów z państw ościennych«. Drugi referat główny odroczono do dnia dzisiejszego.

Posiedzenie wspólne sekcyi medycyny teoretycznej i medycyny wewnętrznej.

We Wtorek 18 b. m. popołudniu zgromadziło się 400 uczestników, których zaledwo mógł pomieścić wielki amfiteatr w »Collegium medicum«. Posiedzenie zagaił gospodarz sekcyi medycyny wewnętrznej prof. Reiss, a na przedstawiony przezeń wniosek komisyi gospodarczych obu sekcyi wybrano przewodniczącymi pierwszego wspólnego posiedzenia: Dr. prof. Hlavę z Pragi, Dr. Alfreda Sokołowskiego z Warszawy i prof. Antoniego Gluzińskiego ze Lwowa, którzy kolejno na posiedzeniu przewodniczyli.

Całe posiedzenie wypełniły referaty na temat »O arytmiach sercowych«, który był pierwszym głównym tematem. Pierwszy referat wygłosił prof. Ciechanowski z Krakowa, przedstawiając anatomię i patalogię układu przedsionkowo-komorowego w sercu i ilustrując wykład szeregiem tablic. Drugi mówca, doc. Franke ze Lwowa, w treściwem, doskonale opracowanem przemówieniu omówił fizyologię tegoż układu. Po przerwie przedstawił doc. Dr. Janowski z Warszawy w obszernym, mnóstwem obrazów tętna ilustrowanym referacie, kliniczną stronę omawianego tematu, a czwarty referat, również treści klinicznej, miał doc. Dr. Latkowski z Krakowa.

Sekcye medycyny teoretycznej.

W Sekcyi medycyny teoretycznej na osobnem jej posiedzeniu we środę 19 b. m. rano wybrani zostali na wniosek Komitetu po zagajeniu przez gospodarza sekcyi prof. Cybulskiego, prezesami: prof. Beck ze Lwowa, prof. Dmochowski z Warszawy, Dr Dzierzgowski z Petersburga, P. Jan Sosnowski z Warszawy, Dr Pożerski z Paryża, Dr Trzebiński z Kijowa;

Wiceprezesami doc. Hornowski i doc. Nowicki ze Lwowa.

Sekretarzami Dr Zbyszewski ze Lwowa, Dr Eiger, p. Dunin-Borkowski, prof. Gliński, prof. Ciechanowski, p. Maciesza z Krakowa. Przewodnictwo pierwszego posiedzenia objął prof. Beck, który też wygłosił pierwszy wykład.

Następnie mówili: prof. Cybnlski, prof. Prus, prof. Bikeles, Sosnowski, Trzebiński, Dr Bauer, Dr Reich, docent Nowicki. docent Hornowski, prof. Wrzosek, Gustaw Nowotny, Maciesza.

Z sekcyi medycyny wewnętrznej.

Wczoraj przewodniczyli: prof. Gluziński, Reichmann, Karwowski. Referat »Znaczenie i wartość odczynu Wassermana ze szczególnem uwzględnieniem wskazań leczniczych« wypowiedział kol. Malinowski (Warszawa). Po dyskusyi wygłosili referaty prof. Raczyński (Lwów): »O zaburzeniach odżywiania u niemowląt«; An. Landau (Warszawa): »Współczesne poglądy na dnę i cierpienia t. zw. artrytyczne; ich patogeneza, symptomatologia i leczenie«.

Sekcya pedyatryczna oddziela się od sekcyi medycyny wewn. i będzie obradować osokno w klinice pedyatrycznej dzisiaj we czwartek o 9 rano.

Sekcya oto-laryngologiczna.

Na trzech posiedzeniach przewodniczyli kolejno: prof. Pieniążek (Kraków), Jurasz (Lwów), Grocholski (Moskwa). Wykłady wygłosili: prof. Jurasz, Heryng, Batowicz, Jankowski, Zaremba, Litwinowicz, Wieser, Łogucki. Wspólnie z sekcyą chirurgiczną i wewnętrzną obradowano nad sprawą chirurgii płuc i opłucnej. (Ref. Sokołowski, Kijewski, Majewski, Gurbski).

Sekcya ginekologiczno położnicza.

Pierwsze posiedzenie 18 b. m. zagaił prof. Rosner, podniósłszy zasługi prof. Marsa około równouprawnienia Polaków na międzynarodowym Zjeździe ginekologów w Petersburgu. Honorowym prezesem wybrano prof. Marsa, prezesami czynnymi pp. Bylickiego (Lwów), Jaworskiego (Warszawa), Kośmińskiego (Lwów), Kurtza (Warszawa), Łazarewicza (Poznań), Rymszę (Wilno), Sołowija (Lwów), Stankiewicza (Warszawa), Święcickiego (Poznań). Zaborowskiego (Warszawa).

Prezes Mars przedstawił sprawę, nad którą 17 b. m. obradowano. Dotyczy ona Zjazdu w Berlinie. Idzie o to, abyśmy w Berlinie pod względem narodowościowym uzyskali takie same prawa, jakie otrzymaliśmy w Petersburgu. Muszę wyznać, że wczoraj, gdy dyskusya nad tym przedmiotem się toczyła, byliśmy przygnębieni i nie rokowalismy, żeby te same warunki można było zdobyć w Berlinie, chociaż odezwa, jaką Komitet berliński przedstawia naszym Towarzystwom, pozwala rokować, że się ta sprawa da korzystnie ułożyć. Otóż towarzystwa ginekologiczne polskie postanowiły się nad tą kwestyą zastanowić i przeprowadzić o ile możności skuteczną akcyę. Oprócz tego jednakowoż dało się słyszeć jednogłośne zdanie, że bez względu na to, czy pod względem narodowym będziemy usunięci, jako Polacy nie uznawani, naszym obowiązkiem jest stawić się tam, jak najliczniej i stawić się z pracami naukowemi. Naszą rzeczą będzie, żeby te prace ugrupować i publikować, jużto około pewnych towarzystw polskich, już też koło pewnych środowisk polskich, ażeby w tym Zjeździe niemieckim, chociażbyśmy nie mieli Komitetu polskiego, wyraźnie się uwydatnić.

Następnie wygłosili odczyty: Mars (Lwów): O cięciu cesarskiem w oświetleniu nowych metod operacyjnych. Czyżewicz (Lwów): W sprawie techniki i wyników cięcia cesarskiego zaotrzewnego. Rosner (Kraków): Kilka uwag o wskazaniach i prognozie cięcia cesarskiego zaotrzewnego. Zaborowski (Warszawa): Kilka uwag o cięciu cesarskiem na podstawie własnych doświadczeń. Cykowski (Warszawa): Kleszcze wysokie. Czyżewicz: Dwa wypadki ciąży brzusznej.

W dyskusyi zabierali głos: Sołowij, Święcicki, Radwańska, Rosner, Czyżewicz, Mars, Grebel.

Na posiedzeniu wczorajszem pod przewodnictwem prof. Bylickiego (Lwów) i Jaworskiego (Warszawa), następnie Rymszy (Wilno) i Łazarewicza (Poznań) obradowano nad oboma tematami głównymi:» Cięcie cesarskie« i »O raku macią

Sekcya okulistyczna.

W uzupełnieniu notatki o pierwszem posiedzeniu należy dodać, ż prócz wymienionych został wybrany prezesem honorowym sekcyi Dr Felicyan Niegolewski z Poznania, poseł na sejm pruski i do parlamentu niemieckiego.

Na tem pierwszem posiedzeniu rozwinęła się bardzo obszerna dyskusya nad referatami o etyologii i o postaciach klinicznych zapalenia jaglicowego, wygłoszonymi przez Dra Rosenhaucha, Dra Kramsztyka i prof. Wicherkiewicza.

Na drugiem posiedzeniu (wczoraj) przewodniczyli Dr Kramsztyk (Warszawa) i Dr Rumszewicz (Kijów). Wypowiedzieli referaty: prof. Machek, Dr Rumszewicz, prof. Bednarski, Doc. Reis. Zatwierdzono uchwałę wybranej onegdaj komisyi: »Sekcya okulistyczna Zjazdu uważa za konieczne zakładanie lecznic dla chorych na jaglicę. Zakłady takie urządzone z prostotą i niekosztowne, powinny się mieścić, o ile możności, zdala od miast, a w bliskości lasów i wody«.

Popołudniu wygłosili referaty: Dr. Witaliński, Dr. Toczyski, Dr. Bannet.

Po posiedzeniu odbyło się posiedzenie administracyjne w sprawie »Polskiego Towarzystwa Okulistycz-

nego«. Po dyskusyi wybrano na wniosek prof. Machoka komisyę mającą za zadanie przeprowadzenie pewnych zmian w statucie i agitacyę w celu pozyskania dla Towarzystwa jak największej liczby członków. Do komisyi tej zostali wybrani: Dr. Kramsztyk z Warszawy, Dr. Koliński z Łodzi, prof. Bednarski ze Lwowa i prof. Majewski z Krakowa.

Sekcya stomatologów polskich.

Sekcya dentystyczna obradowała przez cały dzień wczorajszy pod przewodnictwem Dr. Gruszczyńskiego (Warszawa), Dr. Cieszyńskiego (Monachium). Dr. Schalit (Tarnów) wygłosił referat »Amputatio pulpae«, Dr. Syrop i Steinberg »O ostodoncyi«. Przedstawiają oni szereg pouczających modeli swoich pacyentów od rozpoczęcia aż do ukończenia leczenia.

Prof. Łepkowski mówił o wszczepianiu zębów o złotych korzeniach.

Potem przewodniczył Dr. Mischke (Lwów), a Dr. Gelbard z Warszawy mówił na temat »Z dziedziny roentgenografii zębów i szczęk«.

Dalej przewodniczyli dr Cieszyński i dr Wodnicki. Referują pp. Leszczyński i Perliński o »pyorrhea alveolaris«. Dr Stefański o złamaniu szczęki, p. Armstein demonstruje aparat do nastawiania odłamków złamanych szczęki według prof. Łepkowskiego.

Dr Lippel z Wiednia demonstruje sposób naprawiania odłamanych zębów porcelanowych w mostkach.

Po zamknięciu posiedzenia wyjechali członkowie sekcyi do Bronowic, gdzie odbyło się przyjęcie u prof. Łepkowskich.

Sekcya chemiczna.

Pierwsze posiedzenie odbyło się wczoraj popołudniu. Zagaił je prof. L. Bruner, przewodniczącym wybrano prof. Niementowskiego ze Lwowa, sekretarzem B. Miklaszewskiego z Warszawy.

Pierwszy referat »o przeróbce gazów naftowych z Borysławia« wygłosił prof. S. Tołłoczko ze Lwowa. Następnie B. Miklaszewski zdał sprawę z celu i przebiegu systematycznych badań glin krajowych, podjętych przez pracownię chemiczną Muzeum przemysłowego w Warszawie. Z kolei wygłosił J. Parnas ze Strassburga referat »o przemianach aldehydów w żywych organizmach«.

Potem członkowie sekcyi udali się na zaproszenie prof. Olszewskiego do jego pracowni, celem uczestniczenia w doświadczeniach ze skroplonymi gazami.

Następne posiedzenie odbędzie się we czwartek 20 b. m. o godz. 3 (Coll. novum).

Do prof. Radziszewskiego wysłano na wniosek prezesa nast. telegram: Nestorowi chemików polskich wyrazy hołdu i czci przesyła sekcya chemiczna XI Zjazdu polskich przyrodników. Niementowski. Miklaszewski.

Zgłosił jeszcze odczyt p. St. Mostowski »O powstawaniu glykogenu w ustroju zwierzęcym, kosztem dwuooksyacetonu«.

Sekcya mineralogiczna.

Na wczorajszem posiedzeniu przewodniczył prof. Tad. Wiśniowski (Lwów), sekretarzował dr Rogala (Lwów). Prof. Grzybowski odczytał nadesłany w rękopisie przez p. Zygmunta Bośniackiego z San Giulano we Włoszech referat o fliszu karpackim. Uchwalono wysłać do p. Bośniackiego telegram z podziękowaniem tak za piękny referat, jakoteż za wspaniały dar fauny fliszu karpackiego nadesłany do Muzeum Dzieduszyckich we Lwowie.

Następnie wygłosili referaty: doc. Kreutz, dr Rozen, dr Olszewski, dr Nowak, prof. Morozewicz i inni.

Popołudniu przewodniczył prof. Siemiradzki (Lwów) i p. Lewiński (Warszawa). Wypowiedziano kilka referatów.

Telegramy.

Na Zjazd nadeszło sporo telegramów ze wszystkich stron Polski, a także z Pragi, Belgradu i Buffalo. Podajemy je poniżej w przeważnej części.

Warszawa. Z całego serca życzę Zjazdowi jaknajobfitszego plonu pracy naukowej. *Franciszek Neugebauer.*

Warszawa. Życzenia pomyślnego przebiegu owocnych wyników Zjazdu posyła *Julian Kosiński.*

Warszawa: Zjazdowi przyrodników lekarzy najserdeczniejsze bratnie pozdrowienia, życzenia wielkiej i owocnej pracy naukowej, zdobycia dla niej nowych horyzontów, nowych bojowników i nowych podniet. W Imieniu Koła chemików *Władysław Leppert.*

Warszawa. Lekarze szpitala starozakonnych w Warszawie zasyłają serdeczne powitanie członkom Zjazdu oraz życzenia bogatego plonu dla nauki polskiej.

Warszawa. Zjazdowi przyrodniczemu życzenia pomyślnej pracy na pożytek narodu.
Redakcya Wszechświata.

Warszawa. Na pożytek ludzkości, na chwałę krajowi, dla rozwoju nauki polskiej powodzenia życzy Zjazdowi
Dr. Teodor Heiman.

Warszawa. Serdeczne życzenia Zjazdowi przesyła
Serkowski.

Warszawa. Witamy Zjazd, życzymy owocnej pracy.
Kronika Dentystyczna.

Kielce. Towarzystwo Lekarskie Kieleckie szle życzenia owocnej pracy. Prezes: *Czaplicki.*

Karolin. Biuro Zjazdu Przyrodników i Lekarzy. Zebrani w Karolinie, w dniu otwarcia Insytucyi, przesyłają serdeczne koleżeńskie pozdrowienia. Vivant, crescant, floreant Collegae! Br. Chrostowski, L. Dydyński, St. Rembieliński, S. Goldflam, K. Rychliński, Leopold Lubliner, H. Kucharzewski, L. E. Bregman, Józef Pawiński, J. Kramsztyk, Stanisław Kopczyński, Eugeniusz Rapczyński, Wacław Mayzel, Malewski, Kazimierz Wisłocki, Zygmunt Wasińtyński, Konrad Dobrski, S. Kłodowski.

Sławuta. Niech żyje rozkwit nauki polskiej.
Dobrzycki, Kwietniewski, Dzierzbicki, Tur, Wyganowski.

Westerland. Serdeczne życzenia powodzenia i wyrazy czci i hołdu całemu Zjazdowi przesyła
Doktor Panieński z Poznania.

Zoppot. Zbożnej polskiej pracy naukowej szczęść Boże. *Dr. Pomorski.*

Niestrudzonym Uczestnikom XI Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie w mozolnej pracy »Szczęść Boże!« Poznań, 18 lipca 1911.
Dr. Bolesław Kapuściński.

Wiedeń. Serdeczne składam dzięki za łaskawe zaproszenie a świetnemu Zjazdowi wielce zasłużonych dla nauki i dobra ludzkości mężów zasyłam najgłębszy szacunek i najlepsze życzenia.
Dr. Stanisław Łazarski.

Wiedeń. Zajęty pracami parlamentarnemi nie jestem w stanie wziąć udziału w Zjeździe Lekarzy i Przyrodników polskich. Szczęć Boże pracom tyle doniosłym dla nauki polskiej i dobra ludzkości. *Leon Biliński.*

Lwów. Imieniem stolicy kraju mamy zaszczyt prosić o wybór miasta Lwowa jako miejsca najbliższego Zjazdu przyrodników i lekarzy polskich, równocześnie donosimy,

że miasto Lwów zamierza w roku 1913 — urządzić wystawę hyhieniczną przy okazyi powszechnej pierwszej wystawy miast polskich.

Józef Neuman, Rutowski, Stahl.

Lwów. Nie mogąc, z żalem, dla ważnych przeszkód skorzystać osobiście z łaskawego zaproszenia, śle życzenia najszczersze, aby Zjazd przyniósł w obfitości doniosłe wyniki, których się po nim spodziewa nasza nauka i społeczeństwo. *Dembowski.*

Lwów. Hołd powitania i serdeczne szczęść Boże obradom, przesyła krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk i redakcya »Nasze zdroje«.

wiceprezes: *Dr Kalikst Krzyżanowski.*
redaktor: *Dr Juliusz Bandrowski.*

Lwów. Imieniem lwowskich medyków zasyłamy Zjazdowi lekarzy i przyrodników polskich życzenia najpomyślniejszego przebiegu obrad, aby praca jego wyszła na pożytek i chwałę polskiej nauki.

Biblioteka słuchaczów medycyny.

Westerland. Niepomyślny stan zdrowia niestety nie pozwala mi przyjechać, sercem z wami, życzenia najświetniejszego przebiegu Zjazdu.

Dr Franciszek Zakrzewski.

Praha. Pro nanadalou prekazku nemohu Sjezdu se sucastoiti, prosim za omluweni i preli jednani Sjezdowym plneho zdaru. *Professor Pesina.*

Praha. Profeszorsky sbor ceske wysoke skoly technicke v Praze preje plneho uspechu a zdaru Sjezdu vasemu prave zahajenemu. *Hasa t. c. rektor.*

Praha. Isem duchem pri vas a preju hojneho zdaru praci slava polske vode. *Chodounsky.*

Praha Preji vasemu Sjezdu nejlepsiho zdaru a milym kolegum polskym posylam serdeczny pozdrav.

Professor Heveroch.

Belgrad. Zelimo srecan rad societe medecins serbes. X.

Buffalo. Pozdrowienie koleżeńskie.

Fronzak, fizyk.

Nadto nadesłali depesze: prof. Dr Szpilman z Waidhofen, Dr Praschil, Dr Pelczar W., Dr Ferus i Paweł Sosnowski z Truskawca, prof. Maciej Jakubowski z Rabki, Dr Biegański z Częstochowy, Dr Malcz z Warszawy, Aleksander i Stanisław Janaszowie z Blendowa, Dr Biernacki z Karlsbadu, Dr Cercha imieniem Koła lekarzy w Krynicy i w. i.

Informacye.

Wczoraj wieczorem uczestnicy Zjazdu zebrali się w sali Grand hotelu, ci zaś, których mogła pomieścić mała sala Starego Teatru przysłuchiwali się senzacyi ostatniego zimowego sezonu »Szopce krakowskiej«. Na specyalne życzenie wielu uczestników przedstawiono wczoraj to widowisko i zapowiedziano powtórnie na jutro (piątek). Przedstawieniu wtórowało rozbawione audytoryum podchwytujące wybornie wszystkie pointy satyryczne. Ogólnie podobał się prolog umyślnie napisany dla lekarzy.

Część uczestników była w teatrze na przedstawieniu opery Paderewskiego »Manru«.

Próbny alarm pożarny. Wczorajszy alarm pożarny, dokonany na strażnicy krakowskiej zyskał nadzwyczajne uznanie. Na prośbę komitetu próbny alarm będzie powtórzony dzisiaj, we czwartek o godz. 12 w południe. (Strażnica pożarna mieści się przy ulicy Kolejowej l. 18.).

Proszeni jesteśmy o zwrócenie uwagi na nowo utworzony Salon Powszechnego Związku artystów-malarzy i rzeźbiarzy (Mały Rynek l. 6 I p.), w którym są godne widzenia pejzaże podhalańskie Gałka, Kamockiego i Talagi, widoki bronowickie Tetmajera, obrazy Hoffmana, Stroynowskiego, Żelechowskiego, oraz wielu innych wybitnych artystów. Wstęp bezpłatny.

Frekwencya na wystawie zdrojowisk i uzdrowisk połączonej z farmaceutyczną jest nadspodziewanie ożywiona. Niespełna w drugim dniu po otwarciu wydał Komitet 2000 kart honorowych i sprzedał tysiąc biletów wstępu, bo też i na to zasługuje. Nie potrzebujemy chyba zachęcać do zwiedzenia tej prawdziwej po europejsku urządzonej wystawy. Lwią część zasługi urządzenia i powodzenia przypisać należy redakcyi wydawnictw Pol. Tow. Balneologicznego, na której czele stoi dr. Jan Frączkiewicz

Wobec świetnego i zasłużonego powodzenia, jakiem cieszy się wystawa, postanowił Komitet pożegnać uczestników Zjazdu koncertem muzyki wojskowej, który się odbędzie dzisiaj (czwartek) o godz. 5—7 popołudniu w gmachu Akademii handlowej (ul. Straszewskiego). Mamy nadzieję, że oprócz uczestników Zjazdu pospieszą i liczne rzesze Krakowian. (Dla członków Zjazdu wstęp wolny, dla innych 20 hal.).

Polskie Towarzystwo Balneologiczne wręczyło przez swoich Delegatow sekretarza Dr. Zanietowskiego i redaktora Dr. Zanietowskiego i redaktora Dr. Frączkiewieza ozdobne numera swoich wydawnictw to jest »Przeglądu zdrojowo Kąpielowego« i »Przewodnika po Galicyi«. Redakcyi Przeglądu lekarskiego na jubileuszowem posiedzeniu Tow. Lekarskiego, oraz wszystkim uczestnikom XI Zjazdu Lekarzy i przyrodników. Osoby interesowane, które jeszcze nie dostały tych wydawnictw, uprasza się o łaskawe zgłoszenie się do Komitetu wystawy (Akademia handlowa) lub do biura Tow. Balneologicznego. (Batorego Nr. 1. tel. 2112).

Zakład wychowawczo-leczniczy dla nerwowych i słabo rozwiniętych dzieci otwarty będzie w Krakowie z dniem 1 października r. b. Instytucya ta, pierwsza w tym rodzaju u nas, powołana do życia inicyatywą prof. Dr. Piltza ma za zadanie dać początek szerszej akcyi społecznej w zakresie pedagogiczno-wychowawczym i na właściwe tory sprowadzić wychowywanie dzieci anormalnych. Zakład przeznaczony na razie dla szczuplej ilości dzieci (12—15) rozwinie się później i może ukrajowi jeśli społeczeństwo usiłowania inicyatorów zrozumie i po-

prze. Odpowiednio do swego celu będzie on urządzony według wszelkich wymagań hygieny i wyposażony w urządzenia służące tak wychowaniu, jak i zdrowiu fizycznemu.

Jeśli się zważy, że zakład przyjmować będzie dzieci w wieku lat 6—14, dotychczas umieszczanych z konieczności w zakładach zagranicznych, a więc w środowiskach obcych mową i obyczajem, i dlatego mogących wprost ujemnie oddziaływać na rozwój psychiczny dzieci polskich, to doniosłe znaczenie powstania tej pierwszej w kraju instytucyi ujawni się w całej pełni.

Ocenią to przedewszystkiem lekarze, którzy dotychczas zmuszeni byli wskazywać rodzicom podobne zagraniczne kosztowne zakłady — od ich też poparcia zależeć będzie w pierwszej linii dalszy rozwój instytucyi.

Obowiązki lekarza zakładowego obejmuje Dr. J. Jasieński asystent kliniki neurol-psychiatr. Zakład mieścić się będzie przy ulicy Kopernika l. 23.

Wystawa minerałów polskich Urządzona z okazyi Zjazdu wystawa polskich minerałów otwarta będzie z dniem 18. b. m. i trwać będzie do 23 t. j. do dnia zamknięcia Zjazdu. Wstęp na nią jest wolny dla wszystkich uczestników i gości codziennie między 9 a 12 i popołudniu między 3 a 6, pokazy zaś z objaśnieniami stale odbywać się będą bezpośrednio po naukowych posiedzeniach sekcyi III. (Mineralogii, Geologii i Geografii).

Wystawa obejmuje następujące — niektóre już dawno wyczerpane — złoża mineralne: Swoszowice, Wieliczka, Bochnia, Truskawiec, Borysław, Kałusz, Trzebionka, Kęty, Czerna, Tatry, Bolesław pod Olkuszem, Starachowice w Radomskiem, Miedzianka pod Kielcami i in. Również reprezentowane są ważniejsze krajowe skały wybuchowe.

Zwiedzanie zakładu dezynfekcyjnego, baraku Döckerowskiego i Domu izolacyjnego odbędzie się we czwartek dnia 20 lipca. Punkt zborny: Krakowska strona mostu podgórskiego o godz. 5½ popoł. (dojazd tramwajem Nr. 1 lub 2).

Osoby, chcące brać udział w zwiedzaniu wodociągu na Bielanach, półkolonii w Parku Jordana i tanich ogródków, zechcą się podpisać na arkuszach, znajdujących się w Collegium novum, aby komitet mógł zamówić odpowiednią ilość fiakrów, względnie wozów tramwajowych.

Zwiedzanie wodociągu miejskiego na Bielanach odbędzie się w piątek dnia 21 lipca b. r. Punkt zborny przed Collegium novum o godz. 4½ popołudniu. Koszta fiakrów ponoszą uczestnicy wycieczki. (Fiakry będą zamówione). Lista zgłaszań będzie zamknięta w piątek o godzinie 12 w południe.

Zwiedzanie tanich ogródków i półkolonii w parku Jordana odbędzie się we czwartek dnia 20 lipca b. r. Punkt zborny w rynku głównym obok pomnika Mickiewicza o godz. 1 w poł. Lista zgłaszań będzie zamknięta we czwartek o godzinie 11 przed południem.

Zwiedzanie Krakowa.

Dnia 20 lipca czwartek, godz. 9½ rano punkt zborny przed katedrą na Wawelu:

Zwiedzenie katedry, skarbca i zamku, kościołów Bożego Ciała, św. Katarzyny i starej synagogi, popołudniu, godz. 3-cia, punkt zborny przed kościołem św. Piotra Zwiedzanie kościołów św. Piotra, OO. Franciszkanów, Dominikanów, św. Krzyża, św. Floryana, Izby handlowej.

Wspólna fotografia. Dzisiaj (we czwartek, o godzinie 3 popołudniu na dziedzińcu Biblioteki Jagiellońskiej (Św. Anny 8) odbędzie się wspólna fotografia uczestników Zjazdu. Pożądany liczny udział. Fotografować będzie p. Edward Pierzchalski (Kraków, Karmelicka 21).

Wycieczka do salin wielickich wyjedzie z Krakokowa w piątek dnia 21 bm. o godz. 1 min. 30 popołudniu z głównego dworca. Punkt zborny na dworcu od godz. 1.

Wycieczka do Zakopanego wyjedzie do godz. 12-ej w nocy z piątku na sobotę. Punkt zborny od godz. 11½ w nocy na dworcu kolejowym.

Reprezentacye na Zjeździe. Delegatem Gremium Aptekarzy Galicyi Wsch. jest p. Karol Sklepiński. Delegatem Koła Aptekarzy lwowskich Dr Jan Piepes-Poratyński.

Wystawa przyrządów Prof. Olszewskiego do skraplania gazów otwarta będzie 19, 20, 21 b. m. od g. 3—5 w I. Zakładzie chemicznym Jagiellońska 22. Demonstracye będą się odbywały od 4—5. Wstęp wolny dla członków i uczestników Zjazdu.

Lecznicę Związkową (Garncarska l. 11) zwiedzać można codziennie od godziny 8 do 9 rano.

Mechanoleczniczy i ortopedyczny Zakład Zanderowski (Zyblikiewicza 9) uczestnicy Zjazdu zwiedzać mogą codziennie od godz. 8—9 rano i od 6—7 popołudniu.

Muzeum etnograficzne (Studencka 9) otwarte jest codziennie dla członków Zjazdu.

Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Towarz. pol. n. roln. Dnia 17 lipca 1911 r. o godzinie 6-ej popołudniu w nowym gmachu Studyum rolniczego odbyło się VI. Walne Zgromadzenie Towarzystwa dla popierania polskiej nauki rolnictwa.

Po zagajeniu przez prezesa Towarzystwa prof. Dr. Emila Godlewskiego, który podniósł główniejsze momenta działalności Towarzystwa w ubiegłym roku i po odczytaniu protokółu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia, przedstawił prof. Dr. Klecki sprawozdanie z czynności Wydziału wraz ze sprawozdaniem kasowem i sprawozdaniem redakcyi Roczników nauk rolniczych. Wydany został mianowicie zeszyt 2-gi tomu IV-go Roczników nauk rolniczych, zawierający prace: Józefa hr. Tyszkiewicza »Revia podziemna«, Witolda Staniszkisa »Znaczenie kwasu fosforowego w życiu roślin, jego pobieranie i przerabianie«, Dr. Jana Rostafińskiego »Porównawcze badania nad przemianą materyi u przeżuwawcza wobec naturalnej paszy

lub sucharów«, Stefana Jentysa i Leopolda Zaleskiego »W kwestyi wpływu wapna na pobieranie kwasu fosforowego z nawozów i z ziemi«, Stefana Jentysa »O stosunku ilościowym azotu i kwasu fosforowego w ziarnie owsa, jako wskaźnika braków pokarmowych ziemi«.

Fundusz zakładowy wynosił w 1910 r. 18,758 k. 24 h. Fundusz obrotowy 12,153 koron był wyższy o 3,445 kor. aniżeli w roku poprzednim.

Wzrastające z każdym rokiem poszczególne fundusze Towarzystwa dają rękojmię na przyszłość utrzymania budżetu Towarzystwa w równowadze, gdy wzmożone prace naukowe rolnicze wymagać będą częstszego wydawania »Roczników nauk rolniczych« o az gdy zajdzie potrzeba wypełnienia innych zadań przewidywanych w statucie.

Liczba członków wynosi obecnie 410 — czyli zwiększyła się o 57. Sprawozdanie przyjęto do wiadomości. Prof. Sikorski w imieniu Komisyi kontrolującej postawił wniosek o udzielenie absolutoryum Wydziałowi — wniosek przyjęto.

Dr. Ignacy Kosiński referował wniosek w sprawie urządzenia kongresów rolniczych W dyskusyi przyjmowali udział prof. Dr. Klecki, Parnowski, Mierzyński, Rugiewicz, Sobieszczański.

Uchwalono, ażeby Wydział zajął się urządzeniem na koniec r. 1913 ko gresu naukowego rolniczego.

Lista uczestników.

Baurowicz Aleksander, Kraków, Grodzka.
Baranowski Ignacy, Warszawa, Zakopane.
Bąkowski Adam, Przemyśl.
Begale Ludwik, Ostrów Ks. poznańskie, Hot. Pollera.
Beno Stanisław, Kalisz, Radziwiłłowska 4.
Beranek Roman, Łowicz, gubernia Warszawska, Hotel Victoria.
Beranek Roman, Łowicz, Hotel Victoria.
Berezowski Tadeusz, Kraków, Floryańska 49.
Bekowski Ludwik, Lwów, Batorego 25.
Biały Jan, Miechów, Dunajewskiego 2.
Bielecki Jan, Paryż, Biskupia 9.
Czerny-Szwarcenberg Edward, Kraków, Długa 32.
Dębski Bronisław, Warszawa, Karmelicka 22.
Domański Ludwik, Trzydnik por. Janów, Czysta 5.
Dzierzbicki Adam, Kalisz, Studium rolnicze.
Flis Kazimierz, Kraków, Łobzowska 4.
Godłowski Aleksander, Lisko, Wiślna 11.
Jabłoński Antoni, Kraków, Studencka 4.
Jakubowski Zygmunt, Lwów, Szlak 20.
Jakubowski Feliks, Warszawa, Strzelecka 15.
Janča Władysław ks., Hromiczysz, Morawa, hotel Narodowy.
Jasieński Tadeusz, Warszawa, Grand hotel.
Jaworski Wład., Bisówka Wołyń, Pijarska 5.
Jawitz Balbina, Warszawa, hotel Millera.
Klecki Leon, Kraków, Wielopole 8.
Kramarzyńska Julia, Kraków, Mikołajska 26.
Kaznowski Kaźmierz, Zawiercie, Dietlowska 9.
Komenda Wacław, Opatów. Król Pol., Stachowskiego 12.
Kulczyński Władysław, Kraków, Kopernika.
Kalter Maksymilian, Chodorów, Centralny.
Kozłowski Mieczysław, Warszawa, Hot. Drezd.
Kowalski Józef, Fryburg, Studencka 8.
Kwieciński Jan, Podzamcze. lubelska gub., Garbarska 7.
Litwinowicz Orest, Lwów, Pensyonat »Ukraina«.
Lipke Leonard ks., Kraków, Kopernika 26.
Liebermann Emil, Kraków, Grodzka 48.
Łoszko Adam, Baku, hotel Austrya.
» Zofia, » » »
Łowczowski Wiktor z Wojnicza, Łobzowska 12.
Majewski Kazimierz, Kraków, Wolska 9.
Marianowski Konstanty, Żabno.
Mariszler Juliusz, Lwów, Radziwiłłowska 4.
Miszke Tadeusz, Lwów, Strzelecka 19.
Michalik Józef, Tarnopol.
Nieć Julian, Dobczyce, Graniczna 11.
» Teofil, Rzeszów, Graniczna 11.
Osowski Stefan, Kraków, Biskupia 9.
Osowska Helena, » » 9.
Ozimek Stanisław, Tarnów, Karmelicka 16.
Prus Jan, Lwów, Batorego 18.
Poratyński-Pipes Jan, Lwów, Pijarska 9.
Rudzki Stefan, Zakopane, hotel Centralny.
Reis Wiktor, Lwów, Starowiślna 1.
Reichenstein Marek, Lwów, Kopernika 15.
Starostwo górnicze dla Galicyi, Kraków.
Ślaski Julian z Warszawy.
Semerád Jan, Praga Czeska, delegat czasopism czeskich. Grand hotel.
Sztampke Marya, siedlecka gub., hotel Polski.
Sikorski Stanisław, Kraków, Szpitalna 4.
Stopczański Jan, Kraków, Szewska 12.
Sujkowski Antoni, Będzin, Straszewskiego 5.
Skup Władysław, Warszawa, Starowiślna 19.
Wiktor Jan, Lwów, Batorego 7.
Wąsowicz-Dunin Miecz., Lwów, hotel Pollera.
Ignacy Watten, Łódź, hotel Saski.
Zofia » » » »
Zabielski Stanisław, Stryj, Zwierzyniec.
Zamorski Stanisław, Kraków-Dębniki, Konopnickiej 2.
Zgórski Kazimierz, Lwów, Studencka 4.
Zawirski Zygmunt, Lwów, Kopernika 17.
Zbigniewicz Jan, Tarnów.
Żuławski Henryk, Kraków, Smoleńsk 22.
Żółtowski Antoni, Butno, hotel Victoria.
Dr Żychoń Józef. Zakopane, Victori.

Razem osób 74; z poprzednimi 1099; razem z uczestnikami, którym rozesłano karty honorowe 1268.

Otwarcie Wystawy zdrojowisk i uzdrowisk polskich w Krakowie.

We wtorek o godzinie 12 odbyło się uroczyste otwarcie wystawy urządzonej przez Polskie Towarzystwo Balneologiczne. Honoracyorów Zjazdu przewoził na wystawę automobil hr. Potockiego z Rymanowa. W pięknie udekorowanej hali Akademii handlowej otworzyli wystawę Dr. Schneider, jako zastępca prezesa Komitetu wystawowego, Dr Zanietowski jako sekretarz Tow. Bal., redaktor Dr Frączkiewicz i dyrektor wystawy Bogdan Hoff w obecności licznie zgromadzonych lekarzy i szeregu dostojnych osobistości. Byli obecni: ks. biskup Nowak, JE. Ćwikliński, delegat Fedorowicz, hr. Potocki z Rymanowa, prezes Zjazdu Prof. Nowak i wielu innych.

Dr. Ludwik Schneider powitał zgromadzonych następującą przemową:

»Walne Zgromadzenie Polskiego Tow. Balneologicznego uchwaliło urządzić wystawę zdrojowisk i zakładów leczniczych polskich — podczas XI Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich. Czyniąc zadość uchwale zawiązał się Komitet i urządził wystawę dzisiejszą. Wystawa jest niejako porachunkiem naszej pracy, rozwoju naszego przemysłu zdrojowego, naszego krajowego lecznictwa. Komitet uwzględnił przedewszystkiem przemysł krajowy, chcąc dać sposobność przyjrzenia się, czego nam w kraju jeszcze brakuje, abyśmy mogli uzupełnić i wydoskonalić się, a przyszłą wystawę przedstawić Szanownym Kolegom doskonalszą i obfitszą.

Na tem miejscu niech mi wolno będzie złożyć podziękowanie Prześwietnemu Prezydyum miasta za chętne udzielenie gmachu Akademii handlowej na pomieszczenie wystawy, Wys. Minist. dla robót publ. za szczodrą pomoc finansową, Wystawcom za obesłanie wystawy oraz wszystkim, którzy nam w urządzeniu wystawy pomocnymi byli.

Mam zaszczyt imieniem Komitetu wystawowego Polskiego Tow. Balneologicznego otworzyć wystawę — zdrojowisk i zakładów leczniczych polskich, oraz wystawę farmaceutyczną polską.

Następnie oprowadzali członkowie Komitetu gości po poszczególnych salach gmachu Akademii.

Odbito w drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem Józefa Filipowskiego w Krakowie 1911 r.